

Zeg het met muziek...

Muziek als communicatiemiddel

Muziek kan je stemming beïnvloeden. Soms kan het je oppeppen en je tot beweging aanzetten waardoor je er vrolijk van wordt. Andere keren maakt muziek je juist rustig en soms biedt het zelfs troost. Dit geldt niet alleen voor volwassenen, maar zeker ook voor kinderen.

In het kinderdagverblijf Kidz wilde Emma na haar middag-slaapje nooit uit bed komen. Ze werd dan boos en was de rest van de middag bijna altijd humeurig. Tot leidster Anita haar op een middag zingend wakker maakte. Emma keek verbaasd

maar bleek het zingen wel prettig te vinden. Haar driftbui bleef uit bij het luisteren naar de verrassende klanken van de vertrouwde stem.

Vanaf die tijd zingt Anita altijd als ze Emma wakker gaat maken. Soms op een bestaande en soms op een zelfverzonnen melodie. Tegenwoordig begint Emma al te lachen als Anita binnenkomt om haar uit bed te halen. Ze begint zelfs al voorzichtig terug te zingen.

Het zingen maakt Emma bij het wakker worden vrolijk en actief. Hierdoor heeft ze zin om iets te gaan doen. Het blijkt voor haar een goede manier om de middag te beginnen.

Communicatiemiddel

Samen muziek maken heeft altijd een vorm van communicatie in zich, doordat je op elkaar reageert. Emma reageert op de vertrouwde stem van leidster Anita en 'neemt deel aan het gesprek' door zelf terug te zingen.

Iedereen kan het!

Omdat er zoveel leuke cd's met kinderliedjes zijn denken mensen soms dat ze zelf niet meer 'hoeven' te zingen. Maar dat is zeker niet waar. Door te zingen krijgt je vertrouwde stem voor kinderen een meerwaarde. Denk maar eens aan hoe je je stem gebruikt bij een kiekeboespelletje of bij een kriebelliedje. Aarzel dan ook niet om je stem vrij en expressief te gebruiken. Een mooie stem is meegenomen, maar niet noodzakelijk. Waar het om gaat is spontaniteit, enthousiasme en inzet!

Kinderen blijken het fijn te vinden als een vertrouwd persoon samen met ze zingt en speelt. Muziek speelt dan ook een belangrijke rol bij het ontstaan van een vertrouwensrelatie en levert zodoende een bijdrage aan de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Rammelgesprek

Ook op de acht maanden oude Noah blijkt muziek invloed te hebben. Hij zit in een wippertje als Anita hem een rammelaar geeft. Zelf heeft Anita ook een rammelaar in haar hand en rammelt hiermee even. Rustig wacht ze op een reactie van Noah. Hij reageert op het geluid van Anita's rammelaar door met zijn hele lijfje te bewegen. Nu merkt hij dat ook hij geluid maakt met zijn rammelaar. Noah lijkt gestimuleerd en begint enthousiast te schudden, zijn mond staat open van inspanning en verwondering. Dan stopt hij met rammelen, waarop Anita direct reageert door verder te spelen. Pas wanneer Noah weer begint met rammelen, stopt Anita. Zo wisselen ze elkaar af. Wanneer je een activiteit als deze een aantal keren herhaalt, laat je een baby zien dat zijn actie een reactie teweegbrengt. Ook ontdekt hij dat de bewegingen geluid opleveren

en er zo interactie ontstaat. Op deze manier voeren jullie een soort gesprek. Hij ontdekt zo dat geluid op deze manier een communicatiemiddel kan zijn.

Ondersteuning

Als het bij Kidz tijd is om buiten te spelen, heeft Anita een grote trom in haar hand. Ze laat de tweejarige Tim de kinderen 'optrommelen'. Het is altijd spannend wie er mag slaan op de trom, dus Tim is blij dat hij vandaag aan de beurt is. Hij slaat dan ook enthousiast mooie ritmes. De andere kinderen weten precies wat ze op de slagen van de trom mogen doen. Ze pakken hun jassen en gaan naar buiten. Pas als de laatste naar buiten is, stopt Tim en doet hij zelf tevreden zijn jas aan. Kinderen leggen al snel de koppeling tussen een bepaald lied of klanksignaal en het uitvoeren van een bepaalde activiteit. Zo kan muziek zorgen voor ondersteuning bij actieve momenten als opruimen, tandenpoetsen, een kring maken, aan tafel gaan, naar buiten gaan, etc. Maar het zorgt ook voor momenten van rust. Zoals bij het Argentijnse wiegelied 'Ga maar lekker slapen' (zie kader). Door dit lied steeds bij het slapengaan te zingen, zal dit lied na verloop van tijd de slaap uitlokken. De muziek beïnvloedt de stemming van het kind en levert zo een positieve bijdrage aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Maak daar op een positieve manier gebruik van en zeg het met muziek! •

Informatie

Hermien Wiechers is muziekpedagoog. Aan de Hogeschool IPABO te Amsterdam leidt zij basisschoolleraren op. Muziek is haar passie en zij wil dit dan ook graag met jong en oud delen.

Hermien schrijft liederen, artikelen over muziekontwikkeling en is medeauteur van de *Schoolscheurkalender Voor de klas*.